

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē

॥ ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ ॥

nabhasō'vatīrṇēna vibhīṣaṇēna śrīrāmacaraṇayōḥ
saraṇīkaraṇaṃ śrīrāmaprṣṭēna tēna rāvaṇaśaktēḥ
paricayadānaṃ rāvaṇavadhaṃ pratijñāya vibhīṣaṇaṃ
laṅkārajyē cābhiṣicya tatsammatyaiva tasya samudrataṭē
upavēśanam

rāghavēṇābhayē dattē
sannatō rāvaṇānujaḥ |
vibhīṣaṇō mahāprājñō
bhūmiṃ samavalōkayat ॥ 6.19.1 ॥

khāt papātāvaniṃ hṛṣṭō
bhaktairanucaraḥ saha |
sa tu rāmasya dharmātmā
nipapāta vibhīṣaṇaḥ ॥ 6.19.2 ॥

pādayōrnipapātātha
caturbhiḥ saha rākṣasaiḥ |
abravīcca tadā vākyam
rāmaṃ prati vibhīṣaṇaḥ ॥ 6.19.3 ॥

dharmayuktaṃ ca yuktaṃ ca
 sāmprataṃ sampraharṣaṇam |
 anujō rāvaṇasyāhaṃ
 tēna cāsmayavamānitaḥ || 6.19.4 ||

bhavantaṃ sarvabhūtānāṃ
 śaraṇyaṃ śaraṇaṃ gataḥ |
 parityaktā mayā laṅkā
 mitrāṇi ca dhanāni ca || 6.19.5 ||

bhavadgataṃ hi mē rājyaṃ
 jīvitaṃ ca sukhāni ca |
 tasya tad vacanaṃ śrutvā
 rāmō vacanamabravīt || 6.19.6 ||

vacasā sāntvayitvainaṃ
 lōcanābhyāṃ pibanniva |
 ākhyāhi mama tattvēna
 rākṣasānāṃ balābalaṃ || 6.19.7 ||

ēvamuktaṃ tadā rakṣō
 rāmēṇākliṣṭakarmanā |
 rāvaṇasya balaṃ sarva -
 mākhyātumupacakramē || 6.19.8 ||

avadhyaḥ sarvabhūtānāṃ
 gandharvōragapakṣiṇām |
 rājaputra daśagrīvō
 varadānāt svayambhuvaḥ || 6.19.9 ||

rāvaṇānantarō bhrātā
 mama jyēṣṭhaśca vīryavān |
 kumbhakarṇō mahātējāḥ
 śakrapratibalō yudhi || 6.19.10 ||

rāma sēnāpatistasya
 prahastō yadi tē śrutaḥ |
 kailāsē yēna samarē
 maṇibhadraḥ parājitaḥ || 6.19.11 ||

baddhagōdhāṅgulitrāṇa -
 stvavadhyakavacō yudhi |
 dhanurādāya yastiṣṭha -
 nnadrśyō bhavatīndrajit || 6.19.12 ||

saṅgrāmē sumahadvyūhē
 tarpayitvā hutāśanam |
 antardhānagataḥ śrīmā -
 nindrajiddhanti rāghava || 6.19.13 ||

mahōdaramahāpārśvau
 rākṣasaścāpyakampanaḥ |
 anīkapāstu tasyaitē
 lōkapālasamā yudhi || 6.19.14 ||

daśakōṭisahasrāṇi
 rakṣasāṃ kāmarūpiṇām |
 māṃsaśōṇitabhakṣyāṇām
 laṅkāpuranivāsinām || 6.19.15 ||

sa taistu sahitō rājā
 lōkapālānayoḍhayat |
 saha dēvaistu tē bhagnā
 rāvaṇēna durātmanā || 6.19.16 ||

vibhīṣaṇasya tu vaca -
 stacchrutvā raghusattamaḥ |
 anvīkṣya manasā sarva -
 midam vacanamabravīt || 6.19.17 ||

yāni karmāpadānāni
 rāvaṇasya vibhīṣaṇa |
 ākhyātāni ca tattvēna
 hyavagacchāmi tānyaham || 6.19.18 ||

aham hatvā daśagrīvaṃ
 saprahastaṃ sahātmajam |
 rājānaṃ tvāṃ kariṣyāmi
 satyamētacchṛṇōtu mē || 6.19.19 ||

rasātalaṃ vā praviśēt
 pātālaṃ vāpi rāvaṇaḥ |
 pitāmahasakāśaṃ vā
 na mē jīvan vimōkṣyatē || 6.19.20 ||

ahatvā rāvaṇaṃ saṅkhyē
 saputrajanabāndhavam |
 ayōdhyāṃ na pravēkṣyāmi
 tribhastairbhrātṛbhiḥ śapē || 6.19.21 ||

śrutvā tu vacanam tasya
 rāmasyākliṣṭakarmanah |
 śirasā'vandya dharmātmā
 vaktumēvaṃ pracakramē || 6.19.22 ||

rākṣasānām vadhē sāhyam
 laṅkāyāśca pradharṣaṇē |
 kariṣyāmi yathāprāṇam
 pravēkṣyāmi ca vāhinīm || 6.19.23 ||

iti bruvāṇam rāmastu
 pariṣvajya vibhīṣaṇam |
 abravīllakṣmaṇam prītaḥ
 samudrājalamānaya || 6.19.24 ||

tēna cēmaṃ mahāprājña -
 mabhiṣiñca vibhīṣaṇam |
 rājānaṃ rakṣasāṃ kṣipram
 prasannē mayi mānada || 6.19.25 ||

ēvamuktastu saumitri -
 rabhyaṣiñcad vibhīṣaṇam |
 madhyē vānaramukhyānām
 rājānaṃ rājaśāsanāt || 6.19.26 ||

taṃ prasādam tu rāmasya
 dr̥ṣṭvā sadyaḥ plavaṅgamāḥ |
 pracukruśurmahātmānaṃ
 sādhusādhviti cābruvan || 6.19.27 ||

abravīcca hanūmāṃśca
 sugrīvaśca vibhīṣaṇam |
 kathaṃ sāgaramakṣōbhyaṃ
 tarāma varuṇālayam |
 sainyaiḥ parivṛtāḥ sarvē
 vānarāṇāṃ mahaujasām || 6.19.28 ||

upāyairabhigacchāma
 yathā nadanadīpatim |
 tarāma tarasā sarvē
 sasainyā varuṇālayam || 6.19.29 ||

ēvamuktastu dharmātmā
 pratyuvāca vibhīṣaṇaḥ |
 samudraṃ rāghavō rājā
 śaraṇaṃ gantumarhati || 6.19.30 ||

khānitaḥ sagarēṇāya -
 mapramēyō mahōdadhiḥ |
 kartumarhati rāmasya
 jñātēḥ kārya mahōdadhiḥ || 6.19.31 ||

ēvaṃ vibhīṣaṇēnōktō
 rākṣasēna vipāścītā |
 ājagāmātha sugrīvō
 yatra rāmaḥ salakṣmaṇaḥ || 6.19.32 ||

tataścākhyātumārēbhē
 vibhīṣaṇavacaḥ śubham |

sugrīvō vipulagrīvaḥ
sāgarasyōpavēśanam || 6.19.33 ||

prakṛtyā dharmasīlasya
rāmasyāsyāpyarōcata |
salakṣmaṇaṃ mahātējāḥ
sugrīvaṃ ca harīśvaram || 6.19.34 ||

satkriyārthaṃ kriyādakṣaṃ
smitapūrvamabhāṣata |
vibhīṣaṇasya mantrō'yaṃ
mama lakṣmaṇa rōcatē || 6.19.35 ||

sugrīvaḥ paṇḍitō nityaṃ
bhavān mantravicakṣaṇaḥ |
ubhābhyāṃ sampradhāryārthaṃ
rōcatē yat taducyatām || 6.19.36 ||

ēvamuktau tatō vīrā -
vubhau sugrīvalakṣmaṇau |
samudācārasaṃyukta -
midaṃ vacanamūcatuḥ || 6.19.37 ||

kimarthaṃ nau naravyāghra
na rōciṣyati rāghava |
vibhīṣaṇēna yat tūkta -
masmin kālē sukhāvaham || 6.19.38 ||

abaddhvā sāgarē sētuṃ
ghōrē'smin varuṇālayē |

laṅkā nāsādituṃ śakyā
sēṇṭrairapi surāsuraiḥ || 6.19.39 ||

vibhīṣaṇasya śūrasya
yathārthaṃ kriyatāṃ vacaḥ |
alaṃ kālātyayaṃ kṛtvā
sāgarō'yaṃ niyuḥyatām |
yathā sainyēna gacchāma
purīṃ rāvaṇapālītām || 6.19.40 ||

ēvamuktaḥ kuśāstīrṇē
tīrē nadanadīpatēḥ |
saṃvivēśa tadā rāmō
vēdyāmiva hutāśanaḥ || 6.19.41 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
yuddhakāṇḍē ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ ||